

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلي وزارت

رسمي جريده

فوق العاده كڼه

مقررہ بستر و حریم منابع آب و تاسیسات آبی

تاریخ نشر: (۱۸) میزان سال ۱۳۹۴ هـ. ش نمبر مسلسل (۱۱۸۷)

مصوبه

کابینه جمهوری اسلامی افغانستان در مورد انفاذ مقررہ بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی

شماره: (۱۷)

تاریخ: ۱۳۹۴/۵/۲۱

ماده اول:

مقررہ بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی که در جلسه مؤرخ ۱۳۹۴/۵/۲۱ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان به داخل (۴) فصل و (۲۷) ماده تصویب گردیده است، منظور می دارم.

ماده دوم:

این مصوبه همراه با مقررہ مذکور از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ می گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست مندرجات

مقرره بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی

فصل اول

احکام عمومی

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>	<u>ماده</u>
۱	مبني.....	ماده اول:
۱	اهداف.....	ماده دوم:
۱	اصطلاحات.....	ماده سوم:
۲	تعيين بستر و حریم منابع آب.....	ماده چهارم:
۲	حریم چاه های عمیق.....	ماده پنجم:
۳	حریم چاه عمیق ستیشن آب.....	ماده ششم:

فصل دوم

وظایف، مکلفیت ها و صلاحیت های ادارات

۳	وظایف وزارت انرژی و آب.....	ماده هفتم:
۴	مکلفیت وزارت زراعت، آبیاری و مالدرای.....	ماده هشتم:
۴	مکلفیت وزارت امور شهر سازی.....	ماده نهم:
۴	مکلفیت وزارت احیاء و انکشاف دهات.....	۱۷ ماده دهم:
۴	مکلفیت وزارت صحت عامه و اداره ملی حفاظت محیط زیست.....	ماده یازدهم:
۵	اعمار دیوار های محافظتی.....	ماده دوازدهم:
۵	اجازه فعالیت.....	ماده سیزدهم:

فصل سوم

ممنوعیت ها و محدودیت ها در بستر حریم منابع آب

- ماده چهاردهم: عدم مداخله در بستر و حریم منابع آب ۶
- ماده پانزدهم: فعالیت های ممنوعه در زون (۳) چاه های عمیق ۶
- ماده شانزدهم: فعالیت های ممنوعه در زون (۲) چاه های عمیق ۷
- ماده هفدهم: فعالیت های ممنوعه در زون (۱) چاه های عمیق ۸
- ماده هجدهم: فعالیت های ممنوعه در زون های بند های نخیره آب ۸
- ماده نوزدهم: عبور پایپ لاین ۸
- ماده بیستم: احداث مزارع نباتات مفیده ۹
- ماده بیست و یکم: غرض درختان ۹
- ماده بیست و دوم: پارک های ورزشی ۹

فصل چهارم

احکام متفرقه

- ماده بیست و سوم: مجازات ۹
- ماده بیست و چهارم: علامه گذاری بستر باقی مانده ۹
- ماده بیست و پنجم: استملاک ۱۰
- ماده بیست و ششم: مراقبت و حفاظت منابع آب ۱۰
- ماده بیست و هفتم: تاریخ انفاذ ۱۰

مقرره بستر و حریم

منابع آب و تأسیسات

آبی

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

ماده اول:

این مقرره با تأسی از حکم مندرج فقره (۸) ماده هشتم قانون آب وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم:

اهداف این مقرره عبارت است از:

- ۱- تعیین بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی.
- ۲- حفاظت بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی و جلوگیری از آلودگی آنها.
- ۳- وضع ممنوعیت یا محدودیت در بستر و حریم آب و تأسیسات آبی.
- ۴- تنظیم حدود مکلفیت ادارات در تعیین بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی.
- ۵- جلب همکاری مردم در تعیین و حفاظت بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این مقرره مفاهیم ذیل را افاده می نماید:

- ۱- بستر منابع آب: سطح زمین است که مجرای آب دریا، کانال، انهار، تالاب، جهیل، یخچا، بند آب، چشمه، کاریز، چاه جوی و سیل بر، قرار می گیرد.
- ۲- حریم منابع آب: زمین های اطراف منابع آب است که برای حفاظت منابع آب اختصاصی آن ضروری بوده و تعرض بر آن جایز نیست.

- ۳- کاریز: مجرای زیر زمینی است که آب از آن به سطح زمین جاری می شود.
- ۴- چشمه: منبع آب است که از آن به سطح زمین جریان می یابد.
- ۵- دریا: مجرای طبیعی است که آب در آن به طور دائمی یا موسمی جریان دارد.
- ۶- ذخایر آبی: ساحه طبیعی یا تأسیسات احداث شده است که آب در آن به صورت طبیعی یا مصنوعی ذخیره می شود.
- ۷- بند آبگردان: تأسیسات آبی است که به منظور تغییر مسیر مقداری از آب دریا احداث می شود.
- ۸- نهر عنعنوی: مجرای مصنوعی آب است که فاقد تأسیسات کنترولی و انجیری باشد.
- ۹- کانال انجیری: ساختمان هایدرو تخنیکی و تأسیسات کنترولی انجیری آب است که به منظور جریان آب و تنظیم آن احداث می گردد.
- ۱۰- جهیل: ساحه وسیع آب استفاده است (آب باران، برف و سیل در آن بصورت طبیعی جمع میگردد).
- ۱۱- حوض: تأسیسات مصنوعی است که آب در آن به منظور آشامیدن، صنعت، زراعت و مالداری جمع میشود.
- ۱۲- تالاب: مناطق نسبتاً که عمق است که آب در آن بطور دائمی یا موقت جمع می شود.
- ۱۳- زون: ساحه محافظتی چاه عمیق است که جهت حفظ کمیت و کیفیت آب با نظر داشت سطح، نوع ترسبات، شعاع تأثیر، سمت و سرعت حرکت آب های زمینی تعیین می گردد.
- ۱۴- ادارات: شامل وزارت ها و سایر ادارات دولتی و غیر دولتی می باشد.

تعیین بستر و حریم منابع آب

ماده چهارم:

- (۱) بستر و حریم منابع آبهای سطحی با نظر داشت مقدار آب مدت زمانیکه مواد آلوده کننده به آن میرسد و سایر عوامل مختلف تعیین می گردد.
- (۲) حریم منابع آب های زیر زمینی با نظر داشت مشخصات طبقات آبدار زمین، سمت حرکت، سرعت و زمان جریان آب، میزان پمپاژ و ساحه تقویتی طبقه آبدار زمین تعیین می گردد.

حریم چاه های عمیق

ماده پنجم:

- (۱) حریم چاه های عمیق که به منظور آب آشامیدنی عامه از آن استفاده بعمل می آید (۵۰) متر می باشد.

- (۲) حریم چاه های آب که به منظور آبیاری زمین های زراعتی از آن استفاده به عمل می آید (۳۰) متر می باشد.
- (۳) هر گاه اندازه حریم مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده از ضرر جلوگیری کرده نتواند، به اندازه که برای دفع ضرر کافی باشد، بعد از مطالعه به آن علاوه می شود.

حریم چاه عمیق سنتیشن آب

ماده ششم:

- حریم چاه های عمیق به زون های (۱، ۲، ۳) تقسیم و حریم هر یک آنها به ترتیب ذیل تعیین می گردد:
- ۱- حریم زون (۱) با نظر داشت مشخصات و نوعیت زمین، عمق آب، نفوذ پذیری خاک و آبدهی چاه حسب احوال از (۸ الی ۱۰) متر.
- ۲- حریم زون (۲) با نظر داشت مشخصات و نوع زمین، عمق آب و نفوذ پذیری خاک حسب احوال از (۱۰ الی ۱۲۵) متر.
- ۳- حریم زون (۳) با نظر داشت مشخصات و نوع زمین، عمق آب، نفوذ پذیری خاک حسب احوال از (۱۲۵ الی ۵۰۰) متر می باشد و نظر به رسوبات سطحی و سرعت حرکت آب های زیر زمین همان ساحه الی (۱۲۰۰) متر نیز تعیین شده می تواند.

فصل دوم

وظایف، مکلفیت ها و صلاحیت

های ادارات

وظایف وزارت انرژی و آب

ماده هفتم:

- وزارت انرژی و آب در مورد تعیین بستر و حریم منابع آب و حفاظت از آن دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:
- ۱- جمع آوری اطلاعات هایدرو لوجیکی و هایدرو جیولوجیکی تحلیل آن.
- ۲- انجام مطالعات در مورد فرسایش سواحل دریاها، نهر ها و کانال های عمومی و ساحات آبیگیر و مشخصات فنی آنها و جمع آوری ارقام و اطلاعات در زمینه.
- ۳- تعیین بستر و حریم منابع آب، تأسیسات آبی و سایر مجاری آب، نقشه برداری و علامت گذاری و سایر موارد فنی حسب اولویت ها به همکاری ادارات ذیربط.

۴- آگاهی دهی از تعیین بستر و حریم منابع آب و تأسیسات آبی به مردم محل.

۵- بررسی شکایات مردم.

۶- ترتیب و تطبیق طرح ها جهت حفاظت و نگهداری حریم دریاها، جهیل ها، نهرها، کانال های عمومی، حوض ها، گودال ها، کاریز ها، چشمه ها و چاه ها.

۷- اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلوگیری از تخریب تأسیسات منابع آب و تعرض و مداخله در آن.

۸- ثبت مساحت بستر و حریم دریاها، جهیل ها، نهر ها، جوی ها. حوض ها، در دفتر کاریز ها، چشمه ها و چاه ها در دفتر اراضی و ارسال نقل نقشه ها به مراجع ذیربط.

مکلفیت وزارت زراعت، آبیاری و مالداری

ماده هشتم:

(۱) وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مکلف آبیاری با وزارت تعیین حریم شبکه های آبیاری با وزارت انرژی و آب همکاری نماید.

(۲) وزارت زراعت، آبیاری و مالداری مکلف است، به همکاری انجمن های آبیاری از حریم شبکه های آبیاری و سایر شبکه هایی که آب از عبور می نماید، حراست و حفاظت نماید.

مکلفیت وزارت امور شهر سازی

ماده نهم:

وزارت امور شهر سازی مکلف است درمورد تعیین شبکه ها و ستیشن های آبرسانی با وزارت و آب همکاری نموده و از حریم شبکه های آبرسانی در شهر حراست و حفاظت نماید.

مکلفیت وزارت احیاء و انکشاف دهات

ماده دهم:

وزارت احیاء و انکشاف دهات مکلف است، در مورد تعیین حدود حریم شبکه های و ستیشن های آبرسانی با وزارت انرژی و آب همکاری نموده و از حریم شبکه های آبرسانی در دهات حراست و حفاظت نماید.

مکلفیت وزارت صحت عامه و اداره ملی حفاظت محیط زیست

ماده یازدهم:

وزارت صحت عامه و اداره ملی حفاظت محیط زیست مکلف اند، در مورد ارائه ستندرد ها و معیارهای کاهش و جلوگیری از آلودگی منابع آب، در تعیین حریم منابع آب و تأسیسات آبی با وزارت انرژی و آب همکاری نمایند.

اعمار دیوار های محافظتی

ماده دوازدهم:

ادارات و مردم محل بعد از کسب اجازه کتبی وزارت انرژی و آب می توانند، به منظور جلوگیری از تخریب حریم دریا، دیوار های محافظتی را به مصرف خود اعمار و احداث نمایند.

اجازه فعالیت

ماده سیزدهم:

(۱) اداراتی که در تحکیم سواحل و حفاظت حریم دریا ها فعالیت می نمایند، مکلف اند اجازه کتبی وزارت انرژی و آب را کسب نمایند.

(۲) برداشت و انتقال مواد رسوبی از بستر دریاها و سایر مجاری آب در نزدیکی تأسیسات آبی از قبیل پل ها، چک ها و سر بند ها و بند های آبگردان که باعث تغییر مسیر جریان آب گردد، بدون اجازه وزارت انرژی و آب ممنوع می باشد.

(۳) استخراج جغل و ریگ از بستر یا حریم منابع آب تأسیسات آبی بعد از سکیج ساحه توسط وزارت معادن و پترولیم و موافقه وزارت انرژی و آب و اداره ملی حفاظت محیط زیست صورت گرفته می تواند.

(۴) وزارت انرژی و آب مکلف است، بمنظور حفاظت از مورفولوژی دریا ها و استخراج ریگ و جغل از بستر و حریم آن نظارت نماید.

فصل سوم

ممنوعیت ها و محدودیت ها

در بستر و حریم منابع

آب

عدم مداخله در بستر و حریم منابع آب

ماده چهاردهم:

اشخاص حقیقی و حکمی نمی توانند بدون اجازه وزارت انرژی و آب در بستر و حریم منابع آب مداخله و تصرف نمایند.

فعالیت های ممنوعه در زون (۳) چاه های عمیق

ماده پانزدهم:

فعالیت های ذیل در زون (۳) چاه های عمیق آب ممنوع می باشد:

۱- احداث فابریه صنعتی ملوث کننده، تایلنگ (ذخیره گاه مواد فاضله پروسه غنی سازی مواد معدنی)، دفن و ذخیره مواد رادیواکتیف، ذخیره مواد مضره فابریکات صنعتی، ذوب آهن و سایر تأسیسات بزرگ ملوث کننده کیمیاوی و بیولوژیکی با نظر داشت زاویه تثبیت ساحه و نفوذ پذیری و اثرات منفی آن بالای چاه های سنتیشن های آب بعد از مطالعه و بررسی الی (۵) کیلومتر.

۲- اعمار یا توسعه تأسیسات و دستگاه های تولیدی، تصفیه، استعمال، پروسس، ذخیره مواد آلوده کننده آبهای زیر زمینی، مواد رادیواکتیفی و مواد تأسیسات و دستگاه های ذوب آهن و فولاد و دستگاه های طبی در حریم و بستر دریاها ممنوع می باشد.

نصب آلات اندازه گیری، لابراتوار و کنترل آب از این حکم مستثنی است.

۳- اعمار سیستم فاضلاب و دستگاه های تصفیوی فاضلاب مگر اینکه طبق معیار های تخنیکي بوده و به طور منظم تحت مراقبت باشد.

۴- حفر چاه های فاضلاب جذبی.

۵- استعمال کود کیمیاوی، مگر اینکه با رعایت نورم های زراعتی صورت گیرد.

۶- استعمال آفت کش های زراعتی خلاف نورم های سازمان صحتی جهان.

۷- مالداري و تخلیه مواد فصله حیوانی.

- ۸- انبار عراده جات تخریب شده، تایلر ها و بطری های مستعمل.
- ۹- انبار مواد زاید ساختمانی.
- ۱۰- باقی مانده مواد دستگاه های زباله سوز.
- ۱۱- حفر معادن و تولید نفت و گاز.
- ۱۲- نگهداری مواد فضله حیوانی و احداث ساختمان برای نگهداری علوفه حیوانی.
- ۱۳- حفر، اعمار و انکشاف تأسیسات زیر زمینی برای ذخیره نمودن موادیکه آب را آلوده سازد.
- ۱۴- ذخیره و انبار ذغال سنگ و مواد آفت کش های زراعتی.
- ۱۵- اعمار مارکیت و نمایشگاه تجارتي که باعث آلودگی محیط زیست گردد.
- ۱۶- احداث پمپ ستیشن ها و ذخیره مواد نفتی و تعمیراتی.
- ۱۷- احداث حفره ها و گودال ها که باعث تجمع و جذب آب های آلوده گردد.
- ۱۸- پخش نمودن باقی مانده از سیستم تصفیوی فاضلاب.
- ۱۹- دفن نمودن نعش حیوانات.

فعالیت های ممنوعه در زون (۲) چاه های عمیق

ماده شانزدهم:

فعالیت های ذیل در زون (۲) چاه های عمیق آب ممنوع می باشد:

- ۱- فعالیت های مندرج ماده پانزدهم این مقرره.
- ۲- اعمار و توسعه ساختمانها برای مقاصد تجارتي و زراعتی.
- ۳- اعمار سرک مگر اینکه به منظور بهبود و تسهیل در حفاظت آبهای زیر زمینی باشد.
- ۴- پخش مواد آلوده کننده آب.
- ۵- پخش مواد آلوده کننده آب.
- ۶- ذخیره کود کیمیایی و آفت کش های زراعتی که منابع آب را آلوده سازد.
- ۷- پخش فاضلاب.
- ۸- احداث و توسعه زابر.

۹- جاری ساختن آب های سطحی که فاضلاب را انتقال دهد.

۱۰- استفاده از کیبل های برق و ترانسفارمر داری مایعات سرد کننده.

۱۱- انفجار مواد منفجره.

۱۲- قبرستان.

۱۳- سایر موارد مشابه به تشخیص وزارت انرژی و آب و سایر ادارات ذیربط.

فعالیت های ممنوعه در زون (۱) چاه های عمیق

ماده هفدهم:

(۱) فعالیت های ذیل در زون (۱) چاه های عمیق آب ممنوع می باشد:

۱- فعالیت های، احداث تأسیسات و محلات مندرج مواد پانزدهم و شانزدهم این مقرره.

۲- ورود عراده جات، عابری و حیوانات.

۳- استفاده زمین برای مقاصد زراعتی، باغداری و جنگل داری.

(۲) احکام مندرج مواد پانزدهم و شانزدهم این مقرره در مورد حریم منابع آب های که به زون ها تقسیم نگردیده نیز قابل، تطبیق می باشد.

فعالیت های ممنوعه در زون های بند های ذخیره آب

ماده هجدهم:

فعالیت های ممنوعه در زون های بند های ذخیره آب در رهنمود جداگانه تنظیم می گردد.

عبور پایپ لاین

ماده نوزدهم:

(۱) عبور پایپ لاین نفت و گاز و سایر کیبل ها از حریم دریا ها، نهر های طبیعی، سیلبرها، جهیل ها و حوض های طبیعی بعد از موافقه اداره ملی حفاظت محیط زیست و تأیید وزارت انرژی و آب و در معابر شهرها بعد از اخذ موافقه شاروالی مربوط صورت گرفته میتواند، مشروط بر اینکه موجب اخلاص شبکه ها و تسهیلات موجود مورد استفاده عامه نگردد.

(۲) تمام مصارف تدابیر محافظوی عبور پایپ لاین مندرج فقره (۱) این ماده بدوش مالک آن می باشد.

(۳) عبور دهنده پایپ لاین و کیبل های مندرج فقره (۱) این ماده مکلف است، به منظور جلوگیری از آلودگی آب، پایپ لاین ها و کیبل های مربوط را مراقبت و حفاظت نماید.

احداث مزارع نباتات مفیده

ماده بیستم:

احداث مزارع نباتات مفیده در آن قسمت از حریم دریا ها، نهر ها و سیلبر ها که مانع استفاده و بهره برداری از آب نگردد، بعد از موافقه اداره ملی حفاظت محیط زیست و تأیید وزارت انرژی و آب، مجاز می باشد، ساکنین مجاور حق اولویت دارند.

غرس درختان

ماده بیست و یکم:

غرس درختان در حریم دریاها، انهار و کانالها که مانع عبور یا مسیر طبیعی آب آن نگردد، مجاز می باشد.

پارک های ورزشی

ماده بیست و دوم:

استفاده از حریم بند های آب برای پارک های ورزشی تفریحی که باعث آلودگی آب نگردد، به اجازه کتبی وزارت انرژی و آب مجاز می باشد.

فصل چهارم

احکام متفرقه

مجازات

ماده بیست و سوم:

شخصی که بستر و حریم دریا، کانال، جوی، چشمه، کاریز، تالاب، جبه زار، چاه ها و آبهای زیر زمینی که منابع آبهای عامه را تشکیل می دهد تصرف نماید، طبق حکم ماده سی و پنجم قانون آب مجازات می گردد.

علامه گذاری بستر باقی مانده

ماده بیست و چهارم:

هر گاه بستر دریا، نهر و سیل بر بطور طبیعی تغییر نماید، وزارت انرژی و آب مکلف است، مساحت بستر آن را به اسرع وقت علامه گذاری نماید.

مگر اینکه شخص بر آن ثابت شود.

استملاک

ماده بیست و پنجم:

هر گاه زمین یا ساختمان اشخاص در حریم دریاها، کانال ها و تأسیسات بزرگ آبی قرار داشته باشد و استملاک آن به منظور دفع خطر احتمالی و حفاظت منابع آب ضروری تشخیص گردد، مطابق احکام قانون استملاک می شود.

مراقبت و حفاظت منابع آب

ماده بیست و ششم:

- (۱) حریم منابع آب و تأسیسات آبی مطابق فقره های (۳ و ۴) ماده هشتم قانون آب مراقبت و نظارت می گردد:
- (۲) خواص فیزیکی، و نظارت و باکتریالوجیکی آب به منظور دریافت کافی بودن حریم منابع آب بطور ادواری و منظم اندازه گیری می گردد.

تاریخ انفاذ

ماده بیست و هفتم:

این مقرر از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ می گردد.